

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyedévre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-, tanítónők-, tanítónő-egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K. Közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

BETEGH PÁL

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 fillér. Többes példányoknál 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Kisiparos boldogulásának föltételei.

IV.

Az iparos ember boldogulása föltétele a technológiának ismeretét is. Tudnia ugyanis azt, hogy a különféle használati tárgyakat a természeti produktumokból felgyártmányokból minő eszközökkel és milyen módon készítse el.

Hát a természettudományokban való erkölcösség mily nagy előnyére válik a jelen iparosainak. Nagy szellemképző ereje mellett kimondhatjuk azt is, hogy a természettudományok vívmányainak ismeretében ezen vívmányok okos felhasználásában fejlődik vissza a modern kor iparos embere, a ki elég eszes arra, hogy a kézműves terén minden újítást, felfedezést a magánéletének biztosítására teljesen kiaknázzon. A mint a gépek teremtették meg a nagyipart: ugyancsak a gépek lesznek hivatva arra, hogy a kisipart is modern szelvényben fejlesszék.

A kisiparosok részére készített számos szerszám, légszesz-, víz- s más villamos motorok azok, a melyekkel időt és erőt kimélve meg lehetne védeni a várva-várt szebb jövőt.

De miből szerezze be a szegény iparos ember a műhelye korszerű berendezéséhez szükséges eszközöket, gépeket — kérdhetné valaki.

A mit egy ember nem tehet meg, azt megtehetik többen. Szövetkezzenek! Egyesülve erővel minden akadályt legyőzhetnek. Az egymást megértő, egymást becsülő iparosoknak szövetezése bizalmat kelt a vevőközönségben s a mi az üzleti élet alapját képezi: hitelt biztosít. Bezzeg érzik a szövetezetet áldásait a külföld iparosai!

Az iparos ember szakképzettségének kiegészítésére tanuljon egy kis könyvvezetést is. Egyszerű, iparos embereknek való könyvvezetésről van szó, a melynek elsajátítása épen nem valami nehéz dolog.

Midőn az iparos ember üzletet nyit, az első teendője az legyen, hogy leltárt vegyen. A leltárkönyvön kívül vezessen: pénztárkönyvet, naplót és főkönyvet. Szükséges még az árukönyv is a vett és eladott áruk bejegyzésére.

Ha igaz, hogy rend a lelke mindenkinek: úgy az iparos ember rendszeretét, pontoságát legjobban e könyvek vezetéséből ítéltethetjük meg. Aztán az üzleti eseményeknek nap-nap után való hibátlán bejegyzését megkívánja a jó lelkiismeret is, mely semmit sem takar el, hanem — hogy úgy

mondjam — sáfárkodását mindig nyílt számlán mutatja be.

Más kárán tanul az okos! Milyen jó volna, ha az iparos emberek egytől-egyig követnék ezt a közmondást: s minden alkalmat felhasználnának arra, hogy a szakértelemmel folytatott munka s az üzleti életben követett rend és pontoság mihamarább áldásos gyümölcsöket teremhessen.

S most forduljunk az élethez: e nagy tanítómesterhez s lássuk, hogy az iparosnak az említett ismeretek bírása mellett még minő lelki tulajdonokkal kell bírnia, hogy a mai igazán küzdelmes, nagy életrevalóságot kívánó életben megállhassa helyét.

Kiválóbb iparosaink élete eléggé bizonyítja, hogy a mértékletes élet, a józan takarékoság, az időnek helyes fölhasználása szintén elsőrangú tényezői a kisiparos boldogulásának. E lelki tulajdonok birtokában többen egész szép vagyont: s így nyugodt, megelégedett életre tettek szert.

Hogy a józan takarékoság, a mértékletes élet mily szép sikereket teremthet anyagi gyarapodásunkban, arra intő például szolgálhatnának továbbá szász testvéreink is. Mily takarékos, mily mértékletes e nép! Hogy csak a székelységről szóljak, míg itt a Székelyföldön száz ember közül csaknem fele küzd a nyomorral, koldusbotot véve kezébe: addig szász testvéreink között csak elvétve találunk egy-egy igazán szegénynek mondható emberre. Koldusbotot az sem vesz kezébe. Segít rajta a tehetősebb, vagy segít rajta maga a község, mely szégyenlené azt, hogy egyik, vagy másik szegénysorsu szülőttje házról-házra, faluról-falura menjen egy-egy darabka kenyérért.

Mondjuk ki az igazat! A magyar embernek — kevés kivétellel — természete a költekezés. Csak ma jól legyen dolgunk: mit törődünk mi a „holnap“-al. A hollandus, a belga 300—400 frnyi évi jövedelméből is képes nagy családját fenntartani, sőt meg is takarít valamit belőle. Igaz, hogy bögre számra nem fogyasztja a zsiros eledeleket. Szerényen, beosztással él. Ám azért ép és egészséges. Nem ismeri a nálunk nagyon is lábrakapott életet, hogy: ma dobi, holnap kopi. (Ma jól lakjunk, holnap koplaljunk).

Spaller József.

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1901. évi 69581. sz. határozata: »Kihágási ügyben hozott elsőfoku ítélet, ha a marasztalt az ítélet kihirdetéséhez felebbezését előszóval be nem jelenti, jogerőssé válik.« — A m. kir. közig. bíróság 5661—900. sz. a. határozata: »Körjegyző vagy községi jegyzőhöz adóbizonylat kiállítására iránt intézett levél

bélyegmentes.« — A m. kir. közig. bíróságnak 19833—99. sz. határozata: »A városok és községek által királyi szabadalom (privilegium) alapon birt vásárlás jog jövedelme járadékadó tárgyát képezi.« — A m. kir. pénzügyminiszternek 1901. évi 84.873. sz. a. határozata: »A börtömelők nem tilthatók el attól, hogy a borítaladót a must vagy a szőlőcsefere után fizethessék.« — A m. kir. belügyminiszter 1900. évi 41827. sz. határozata: »A községi adó után a törvényes késedelmi kamatot szedhető. Az 1890. évi 24.684. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet már hatályát veszítette.«

A Kossuth-ünnepélyek után.

Ilyen ünnepély talán nem volt még Európában. A szabadság galambja oly tiszta és fényes szárnyakon még nem repesett e vén földrészt felett. Talán messze országokban is meglátszott e bércezzel környezett hazából e galamb játszó röpkedése, mint valamely boldogító égi jel, melyben egykor győzni fognak a mostani rabszolgák milliói is. Talán a nagy tengereken túl is észrevették, gondolva, hogy levelet hord a nyakán, mely az összes emberi jogok ígét tartalmazza véres századok után minden népek számára. Ez a galamb talán nem lesz véres háborúk előpostája. Szárnyai fehérek, a béke, megbocsátás, testvériség, szeretet és boldogság jelvényei, a mint kétezer évvel ezelőtt ki volt hirdetve a Golgotán, mikor az Ég is így nyilatkozott: ez az én szerelmeseim.

E mellett eltöprel minden győzedelmes néptíró hadsereg diadalünnepe, a minőt Rómán elkezdve le egész napjainkig a Cézároknak valaha rendeztek.

Vajha meglátták volna a gyűlölet oduiból ebben az országban azok is, a kik a magyar kézből szabadságot, földet s minden emberi jogokat kaptak, s kik eme galamb nyakán hordott levelet fennen lobogó magyar zászlók diadalai után drága ajándék gyanánt is titkos önző céljaikra akarják magyarázni sötét összejöveteleikben. S vajha meglátták volna Ausztria népei is, kik a szintén magyar kézből kapott alkotmány nem nekik való párnáin most is a zsarnokság álmait kívánják tovább fűzni éktelen dühöngéseikben.

Ugy hiszem el fognak némulni eme szűk látókörű háládatlan éretlenek több kevesebb idő alatt, mert e galamb gyakran megrepesi magát felettük; mindannyiszor zöld olaját szórva közéjük, mely ellenséges fuvalatok között sem veszítheti el hatását, csak szilárdan tartsa kezében a véres nyelét a zászlónak az a nemzet, mely 54 évvel ezelőtt felmutatta az egész világnak.

Egy hasonló ünnepély jut eszembe az Océánon tuli világrészből 78 évvel ezelőttről. Ennek a hőse egy francia volt 68 éves korában Amerika földjén.

A miénknek egy 8 évvel ezelőtt külföldön 47 évi bujdosás után 92 éves korában elhalt s a nemzet által végső nyugalomra hazahozott magyar.

Az a francia 1777-ben, 20 éves korában, magas származását, fejedelmi vagyonát, szabadság iránti páratlan szeretetét vitte át Amerikába a szabadságharc kezdetén, s azt 7 éven át végig küzdve, tért vissza hazájába. A miénk sötét börtön emléket s 1849. őszén egy marék hazai földet vitt magával erős megesküvéssel. Ama

40 év multán tett látogatásakor egy a szabadságban Európa bámulatára megerősödött nemzetet talált. Ez a szabadságnak 18 évi siratása után sem nézte meg azt a földet, hol a kápolnai csata után imádkozott. Bujdosása kezdetén ez is meglátogatta Amerikát, mint amaz a dicsőséges küzdelme után, s Amerika ez előtt is tisztelettel emelt kalapot az ő szabadsága 53-ik évében.

Lafayette amerikai látogatása 1824- és 25-ben jut eszembe, melyet Levasseur, a titkára irt le részletesen minden elfogadó beszédekkel. Ezt a leírást angolra is lefordították és kiadták, s az amerikaiak úgy állították, hogy ez valamennyi között leghivebb leírás.

Az egész nép már évek óta óhajtott látni szabadságának ezt a francia bajnokát. Végre a kongresszus vette a kezébe s meghívta a nemzet nevében. Lafayette azt írta Monroe elnöknek, hogy a meghívást elfogadja, de a felajánlott költséget, s érette hajó küldését nem.

1824. aug. 6-án érkezett New-Yorkba.

Leirhatatlan volt a nép elragadtatása. Minden szövetséges állam, minden város osztozni akart a nemzet vendége elfogadásában, hogy színéről-szinre láthassa. Követség követséget ért őt meghívni, s másfél esztendő utazott a nemzet folytonos ünneplése között. A tisztviselő, a szántóvető, katona, mesterember, kereskedő, iskolás gyermek, az anyák kisdedeikkel karjaikon, az indus és a szercesen, szóval az egész nép elhagyta a dolgát, sietett messze földről eleibe; látni azt az embert, a kinek köszönhetik virágzó állapotjukat. De ez nem volt parancsolt ünnepség, s nem került senkinek rovatalába. Egy nemzet határtalan szeretetének és hálájának meleg kézszorítása volt ez, melyben szegény és gazdag vetélkedve kívánt részt venni.

E látogatási ünnepélyek nyomait ma is látja az utazó. Az emléket a mai nemzedék is beszéli. Nemzedékről-nemzedékre marad.

Visszatér végre 1826-ban Franciaországba. Az újságokból tudva volt az ő amerikai fogadtatása. Európának s hazájának egy része neheztelével, irigységgel és rágalommal illette azon gondolkodásért és cselekvésért, melyért Amerika megkoszoruzta. A történelemre maradt a döntés. Kossuthal is így volt.

Mikor a szabadságharc végével 1783-ban 28 éves korában elbucszott Amerikából, a kongresszus előtt ezen szavakkal végezte beszédét: „Az a templom, a melyet a szabadságnak állítottunk, szolgáljon minden időkben tanuságul a zsarnokoknak, bárminő fajtájuk legyenek azok, s szolgáljon például az elnyomottaknak. Maradjon örökös menedéke ez az ország az emberiség jusainak.” Lafayette e templom vallásához egész életében hű maradt.

Ő Franciaország egyik ősi és első családjából született, a szerencse és föld minden javainak kebelében. Meglepő deli termet és elbájoló külső; nyitva előtte mindaz a kellemes ut és elősőség, s az érzéki gyönyöröknek ama kecségtető pályái, melylyel egy a legnagyobb fényben élő és csábító királyi udvar ehalmozhatja a hiuság után kapkodó ifjut. Ő mindezeket megvetve, átment Amerika sivatagjaiba, ifjúságának viruló korában, kitenni magát minden veszedelemnek 7 év alatt, minden valamely nyereségre való kilátás nélkül; csak azért ment, hogy a szabadság s az emberi jogok kivívásában ő is részt vehessen. Ment egy maroknyi, még névtelen és szükségekkel küzdő, pénzbeli hitelében ingadozó, de példátlan elszántságú nép közé — vivni a szabadságért. Ment oly időben, mikor igen kevés remény lehetett a szerencsés kimenetelre a hatalmas Angliával szemben, mikor a szabadság az egész föld kerekességéről elvult üldözve, s a szolgai félelem és nyomtatás miatt az ember még a gondolkozástól is el volt ijesztve; mikor csak egy gondolatnak kimondása is bűn volt, s az emberiség jogai megemlézésének vagy csak az azok iránti részvét kijelentésének is üldözés, fogság és halál volt a díja.

Annyi bizonyos, hogy a régi görög és római világ óta tisztább demokracizai három jellem nem volt, mint Washington, Lafayette és Bolívar. Az is igaz, hogy Lafayette mindig és minden körülmények között ugyanaz maradt, a ki ifjúságában volt.

Sok hasonlóság van eme három és a Kossuth körülményei között, s úgy hiszem, hogy mint szabadsághős, ezek mellett elfoglalhatja a 4-ik helyet. Ha Washington György a történelem és Amerika Mózese, Kossuth is az ő hazájának. Ha Lafayette a történelemnek egy soha ki nem vevő és örökké mosolygó alakja, akkor Kossuth

is örök ifju alakja a lánczravert Európa közepében. Washington 10 millió elszánt honfitárs élén s ráruházott hatalomnál fogva küzdött a világot reszketető Angliával szemben, Kossuth 7 millió magyar élén és megbízásából állott szembe két világhatalom sergeivel. S ha Lafayette mosolygó képe a washingtoni kongresszusi palota falstéményein a többi nagyoké között háromféle alakban néz a messze jövőbe a világ egyik legnagyobb és legpompásabb épületéből, az idő teljességében a Kossuthé is helyet foglal a magyar országgyűlés palotájának és a magyar pantheonnak nagy alakjai között.

Amerika kegyelettel őrizi a lengyel Koszciuszkó emlékét is egy katonai akadémiának s muzeumnak az általa birt helyre alapításával.

Az is bizonyos, hogy 1873-ban az amerikai zsüri több tagja a bécsi világiállításról a magyar fővárost; 1901. nyara végén pedig egy nagy társaság Kolozsvárt is — tehát ezt az országot — egyfelől az unitarizmusért, de legfőleg azért látogatta meg, mert ez Kossuth Lajos hazája, s mert habár futólag is megakarta tekinteni közvetlenül, hogy ez a nép mit csinált az alkotmány visszaállítására óta s milyen szaga van itt a levegőnek, ha a Széchenyi gróf, Wesselényi báró, Bölöni Farkas és mások által megindított, az 1848-iki első felelős kormány által alapelvekben törvényileg megtestesített s végül a Kossuth személyéhez fűződött eszmék Segesvárnál, Temesvárnál és Világosnál egyelőre elvérzettek volt is.

Az amerikaiak azon kezdtek volt, hogy az angol teás és más kereskedő hajók előtt a kikötőket elzárták s felfogadták, hogy semmiféle angol ipar- és árucikket nem vásárolnak.

Kossuth indítványára a 40-es évek elején több ugynevezett védegyelet alakult a külföldi s főleg osztrák iparral szemben, s apám elbeszélése után is tudom, hogy mily önrézzel viselték urak és dámák is a hazai akkor még durva szöveteiket.

En teljesen meg volnék elégedve, ha a Kossuth-ünnepélyeknek nem lenne is egyéb reális eredménye, csak a külföldi iparcikkkel való fényűzés még ez évben szűnjék meg s szülessék gyorsan hazai ipar.

Ezt a Kossuth emléke megkövetelné!

Washington György ma 35—40 milliót meghaladó népének, a szabadság 120-ik évében, a pusztá földmivelésére, tudományára, általános népnevelésére, vallásosságára, iparára és nemzeti kecskedelmére aggodalommal néz Európa, Anglia pedig titkon arra gondol, hogy a tengeri világhatalom felett már a közel jövőben ezzel megmérkőznie nehezebb lesz, mint volt 1600. elején, a spanyol-német hatalom sergeivel.

Hát a Kossuth ma már 10 milliót meghaladó népének a kézre szintén pusztán vett földön mikor lesz számottevő nemzeti ipara s azon alapuló nemzeti erős kereskedelme a Dunán és Fiumén át?!

Derzsi József.

Egyházi élet.

Városunk ünnepe.

Nem csupán a külsőségekben nyilatkozó, hanem valódi szívből származó örömnappja volt városunknak és az ev. ref. egyháznak f. hó 25-én, midőn az ev. ref. egyház ujonnan választott lelkészét Vajda Ferenczet fogadta. Az egyház vezetőin már napok óta látható volt az a bizonyos izgatottság, a mely erőt szokott venni minden család vezetőin, ha kedves vendég, szeretett rokon ígérkezik a családhoz. Nem a külsőségekben nyilvánult ez, mert hiszen a külsőség csak jelzi, de pontosan nem mutatja és nem is mutathatja a valódi belső állapotokat.

E nap is csak olyan volt, mint a többi, a város átlagos napi képe mitsem változott, mégis minden arc, mintha vizsgálva kérdezné a másikat, kutató tekintettel legelteté szemeit és kereste azt a várva várt dolgot . . . az új református pap megérkezését . . .

Hogy ez milyen volt, arról mi már nem írhatunk, hanem átadjuk a tért kiküldött tudósítónknak, hadd beszéljen ő a helyszínén tett pillanatnyi felvételeivel.

Szerkesztőmnnek megbízásából kötelességem beszámolni arról a fogadtatásról, melyben részesítette Székelyudvarhely város közönsége és különösen az ev. ref. egyház ujonnan választott lelkészét: Vajda Ferenczet.

12 ó. 58 p. Gyülekeznek a banderium tagjai a főtéren a kollegium előtt. Vezetőjük ifj. Soly mossy Lajos. Virágos kék bársony díszmagyarban A banderialisták egyszerű fekete magyar ruhában a vállon keresztbe vetett széles nemzeti szalaggal. A vezető rendbeszedi csapatát, egy intés é a banderium elindul lassu koczogással az állomásra felé.

1 óra. A fogadtatáshoz gyülekeznek a kocsik szebbnél-szebb fogatok. Szinte láttuk, hogy minden tulajdonos a legszebb, a legjobbat akarja bemutatni a mai ünnepségen. Egy-egy tüzezebb állat megbokrosodik, de egy pillanat . . . és minden a legszebb rendben van. Még egy kis várakozás és megindul a kocsisor, kerülve egymást, versenyezve egymással, hogy előbb érkezessen a fogadás színhelyére.

1 óra 10 perc. Az állomás előtti téren elrendeződnek a kocsik a következő sorban: Kassay Ákos remek négyes tarka fogata, Konez Armin kettős fogata és ezután Haberstumpf K., dr Kassay Albert, Rössler Károly, Gálffy Endre, dr Mezei Odön, Kassay Ákos, Nagy Miklós, Boros Károlyné fogata s még utána egy hatalmas sor, a mit feljegyezni már nincs idő.

1 ó. 15 p. A város notabilitásai összegyűlnek a perronon. Ott voltak, a mint hirtelenjében meg lehetett jegyezni: Szakáts Zoltán polgármester, dr Mezey Odön, Konez Armin, Gyarmathy Ferencz, Kassay Ákos, Kassay Dezső, dr Kassay Albert, Deák Lajos jbiró, dr Imreh Domokos, Gálffy Endre s még sokan és igen szép hölgyközönség, kik közül azonban a nevét senkinek sem sikerült feljegyezni. Ott volt a ref. presbyterium teljes számmal és a kit legelől kellett volna említenem: az érkező édes atyja és édes anyja.

1 ó. 20 p. Az ipartársulatok zászlóik alatt elrendezkednek a következő sorrendben: Csizmadia, timár, fazekas, szűcs, asztalos, szabó, takács, lakatos, cipész, kordoványos iparosegyletek tagjai kettős sorban.

1 ó. 35 p. Megérkezik a vonat. Minden vonalon a legnagyobb nyugodtság, a díszruhás rendőröknek majd semmi dolguk nem akad. Egyik koci ablakán látható lesz az érkező lelkipásztor; harsány „eljen” rázkódtatja meg a levegőt. A vonat megáll és kiszáll a kocsiból az új lelkész; lesegíti nejét és gyermekeit. Majd kissé körülnézve meglepettnek látszik a hatalmas fogadtatás által.

A polgármester igen szép beszéddel üdvözlö az érkezőt. Reá mutat arra a feladatra, mely ő reá mint társadalmi vezető emberre hárul. Kéri, hogy — mint eddig is munkás ember — munkásságával egyháza ügyei mellett mozdítsa elő a város ügyeit is, mert — ugymond — oly időket élünk, melyben a vallásos élet terén a legveszedelmesebb irányzat uralkodik, mely az anyagiakkal való hódítás mellett, a társadalom életét alapjaiban érinti.

Vajda elhárítja magáról a megtiszteltetést. Az érdem nem az övé, hanem az egységes prot. egyházé. Az a szellem, a mely az egyházat élte, az nyilatkozott meg most is: a szeretet. Az, a mi Rákóczinak katolikus kuruczaival fegyvert fogott, a protestáns elvek megvédésére, azt kívánja ő is itt hirdetni, a mire nézve kéri a város közönségének jóakaratu támogatását.

Lelkes éljenzéssel fogadott beszéde után az egész fogadó közönség kocsira ülve, megindul a menet a város felé. Elöl az ipartársulatok, utána a banderium, aztán a kocsik a már jelzett rendben. Mikorra a menet eleje elhagyta a vármegyei közkörház épületét, akkor gördültek ki az utolsó kocsik az állomás előtti térről. Minden ablakban két-három arc mosolyogva, mint ismerőst üdvözlé a lelkész . . . A kocsit két oldalán hullámozó tömeg csendes morájával, a legszebb üdvözlő „hozsánát”, a szeretet hozsánáját hangoztatta.

A templom előtt felállított díszkapunál dr Soly mossy Lajos kir. főrealisk. igazgató, a fogadó bizottság elnöke fogadta az érkezőt. Beszédében rámutat arra a nehéz, de gyönyörűsége igára, melyet itt magára kell vennie, kéri a munkásságát; biztosítja az előljáróság támogatásáról.

Vajda Ferencz mindenekelőtt a hála érzelmeinek enged; köszönetet mond az alma maternek; vázolja működésének irányát, mely csak egy lehet: a valódi protestáns elvek diadalra juttatása minden vonalon az egyházközség életében. Erre kéri a presbyteriumot és az egyházközség minden egyes tagját. Az éljenzéssel fogadott beszéd után az egyházközség hivatalos helyiségében a presbyterium bemutatkozott az új lelkésznel. Be-

mutatkozás végével a lelkész családjával együtt Kaszay F. Ignác főgondnok házában ebédelt — a mely ebéd zártkörű lévén — tudósítást róla nem adhatok. (R.)

Vajda Ferencz lelkésznek hivatalba való beiktatása f. hó 28-án — ma, vasárnap — lesz, melyre a kebli tanács a következő meghívót bocsátotta ki:

„A székelyudvarhelyi ev. reform. egyházközség újonnan választott lelkészének nagytiszteletű Vajda Ferencznek beiktatása alkalmából 1902. évi szeptember hó 28-án (vasárnap) d. e. 10 órakor az ev. ref. templomban ünnepélyes istentiszteletet rendez, melyre az egyházközség híveit és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az egyházi kebli tanács. Székelyudvarhely, 1902. szeptember 25-én. A z ünnepély sorrendje: 1. Gyülekezeti éneke. (XC. Zsolt. Te benned...) 2. Isten dicsősége... Bethowentől. Előadja a „Székely Dalegyet”. 3. Bethowentől. Előadja a „Székely Dalegyet”. 4. Diadaléneke, Händeltől. Előadja az ev. ref. kollegium ének- és zenekara, orgonakisérettel. 5. Ima. Tartja nagy. Vajda Ferencz lelkész. 6. „Dicsőség neked...” solo quartett, orgonakisérettel. 7. Egyházi beszéd, tartja nagy. Vajda Ferencz lelkész. 8. Viharban. Éneklé a „Székely Dalegyet.”

Tan- és nevelésügy.

Meghívás. Az „Udvarhelymegyei Tanító-Egylet székelykereszturi köre” őszi gyűlését f. évi október hó 15-én d. e. 9 órakor kezdődőleg Székelykereszturon az állami tanító-képző intézet gyakorló iskolájában tartja, melyre a t. tagokat és tanügybarátokat van szerencsém tisztelettel meghívni. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Tanít Botos Imre óraterv szerint. 4. Felolvas Simó Lőrincz. 5. Szavalat. 6. Felolvas Szász Béla. 7. Pénztárnok számol. 8. Jelentések, indítványok. 9. A jövő gyűlés helyének, idejének és tárgysorozatának megállapítása. Ó. Hidegkúton, 1902. szeptember hó 24-én. Sándor Lajos, köri elnök.

Udvarhelyvármegye lótenyésztése a multban és jelenben.

— A székelyföldi kormánybiztos figyelmébe. —
Közl: Lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

II.

A lótenyésztés Udvarhelyszéken és a Székelyföldön általánosságban a következő módon terjedt el. A székelyek a kincstári mének használatát csak addig vették igénybe, míg saját tenyésztésükből alkalmas apaméneket nevelhettek. Akkor életbeléptették a szabadban való lótenyésztést, tudniillik minden tenyésztő saját ménjét bocsátotta lócsordája közé. Így lépett életbe a szabad lótenyésztés, mely sokkal czélszerűbbnek és eredményében biztosabbnak bizonyult, mint az istállón tartott és kézből fedezett mének alkalmazása.

Udvarhelyszéken első helyen állottak az oroszhegyi székely lovakból keletkezett vadménesek. Az oroszhegyi ló kiváló minősége következtében nemcsak Erdélyben, hanem Magyarországon is hirre vergődött és keresett volt.

Oroszhegyen a székely lótenyésztő gazdák a következő tenyésztési rendszert követték: Minden egyes jobb birtokos gazdának Oroszhegyen 8—15 darab jó minőségű anyakanczája volt. Azokat ivadékaikkal együtt, külön vadménesben járatta a legelőre és mindenik gazda lócsordája között egy a saját tenyésztéséből nevelt jó minőségű mént tartott. A mének szintén minden legeltetési időszakban a ménes között legeltek. Így alakultak meg Oroszhegyen a székely lovakból álló vadménesek. A lovak létszáma rövid idő alatt felszaporodott Oroszhegyben. Én magam is értem azt az időt, mikor Oroszhegyen 500 darabnál is több

lő volt. A lovak felszaporodását azon körülmény idézte elő, hogy a szabdménektől a kanczák kevés kivétellel mind csikót fogtak és olyan kitünő minőségű lóanyag vált az oroszhegyi lóból, a melynek szépségre, jóságra és tartósságra, valamint vérminőségre a Székelyföldön párja nem volt.

Tavasszal, a mikor a hó a földről kezdett elmenni, minden egyes székely gazda lócsordáját ménjével együtt felcsapta az osztatlan közös havasi erdős legelőkre, de egyetlen egy lónyáj mellett sem volt pásztor. Minden őrizet nélkül szabadon legeltek ott, ahol nekik tetszett. Este, ahol megsötétedtek a fák alatt megháltak. Ahol a virradat érte, ott folytatták tovább az asznapi legelést. A vadak ellen az őrzést a mének és anyakanczák teljesítették olyképpen, hogy a mikor a farkasok közeledését az apamének észrevették, a lócsordát azonnal kezdték tömegben összekeríteni. Az anyakanczák a különböző koru csikókat egy tömegbe összekergették és azok körül kört képeztek. Mindenik kancza fővel a csikók tömege felé állott, farral pedig kívül voltak állva arról, a merről a vad támadhatott. Az így megalakult kört pedig a mén vihogva kerülte körül és ha a farkasok közeledtek a nyájhoz, az anyakanczák és a mén azokat oly hatalmas rugással fogadták, hogy kénytelenek voltak eltávozni anélkül, hogy a nyájban kárt okozhattak volna. Az oroszhegyi lócsordákban a vad csak akkor tett kárt, ha sikerült neki egy-egy, a nyájtól elmaradott alvó csikót észrevétel nélkül ellopni. A lovak mindaddig maradtak a havasi erdős legelőken, a mig onnan a nagy hó leszorította. Ekkor magukra hazamentek a faluba mindenik a maga szállására gazdjához. Télben este-reggel kaptak egy kevés szénát, nappal pedig kihajtották őket szintén minden őrizet nélkül a községhez közel fekvő mogyoróbokros erdőben, ahol egész nap mogyoró-rügyet ettek. A szopócsikókat nem választották el addig az anyjuktól, a mig azokat az anyakanczák maguktól el nem rugták. Azon kanczák ugyanis, a melyek csikót fogtak, az előző évi szopós csikókat az ellési idő előtt két hónappal maguktól elválasztották és elrugták. Azon kanczák pedig, a melyek meddön maradtak, a következő nyáron is szoptatták mindaddig, a mig újra csikót fogtak és következett az ellés ideje. Az ilyen kanczákat úgy nevezték, hogy tinós kanczák, az anyatej pótolta a szopós csikóknál az abrakot és így a dus legelőken a bő anyatejtől fejlődött és nőtt meg az oroszhegyi kanczának a csikója, azokból a csikókból felett az a szabályos testalkatu 14 markostól 14 marok 3 hüvelyk magasságu keleti faj jellegű székely ló, a mely kivált a többi népies lótenyésztés egyedei közül. Az oroszhegyi lovaknak ismertető jelei a következők voltak: Szabályos faralakulás, egy kevésbé hosszú, de erős hátgerince, magas mar, hosszú, hajtott nemes nyak, szép kicsi fej, tágas orlyuk, kidülledt egészséges szép nagy szemek, öblös melkas, tág tüdő, széles szügye, erős lábak, rövid csüd és sok vér. Ezek a lovak páratlan kitartósságuak és minden fajhibától mentesek voltak. Színök tulnyomó részben fekete és pejszörű volt. Az oroszhegyi ló annyira tetszetős volt, hogy néhai báró Wesselényi Miklós Oroszhegyből gazdatisztje által, a ki nekem személyesen beszélt el Szilágyságban, Krasznán, 12 darab anyakanczát vásároltatott meg, azokat zsigó birtokára vitette, ott azokat egy Arábiából hozatott telivér arabs ménnel fedeztette, az hozatott telivér arabs méntől ivadékot pedig egy Angliából hozatott telivér angol ménnel, az így keresztezett ivadékok a telivér arabs méntől örökölték a szabályos, nemes szép testalkatot, az angol telivér méntől a nagyobb testet és növést a két nemes vér keverése által azon keresztezésekből lettek a híres Wesselényi-féle lovak, a melyeknek párját abban az időben 2500—3000 forintig vették meg külföldre. Ilyen becses lóanyag volt az oroszhegyi székely ló.

Különfélék.

— **Darányi miniszter vármegyénkben.** Darányi Ignác dr földmivelésügyi miniszter — Hollaky Arthur, vármegyénk főispánjának tett kijelentése szerint — még a folyó évben meglátogatja a Székelyföldet s így vármegyénket is. Főispánunk, mint a Gazdasági Egyesület elnöke, tegnap jelentette be a választmányi ülésnek ezt a hirt, melyet a legnagyobb örömmel vettek tudomásul a választmány tagjai. Együttal felkérték főispánunkat, hogy a miniszter ideérkezése alkalmára — eltérve a szokásos bankétektől — hívjon össze rendkívüli diszközgyűlést, melyen a miniszter közvetlenül érintkezvén a gazdaközönséggel, bő alkalma nyíljk viszonyainkat megismerni s azok orvoslási módjairól tájékozást szerezni. Részünkről is helyeseljük és valóban követésre méltó gyakorlati példának tartjuk Gazdasági Egyesületünk elnökének és választmányának ezen határozatát, mely mindenesetre praktikusabb és célravezetőbb, mint a pohárköszöntők emelygős dicsériádái, a mik általában ilyenkor tengeráradatként ömleni szoktak. Másrészt pedig a Székelyföld minden egyes honfia és leánya örömmel várja édes atyjakép szeretett, nemes gondolkozásu földmivelésügyi miniszterét. Hozza lsten mielőbb székely anyavárosunk falai közé!

— **Dr Bartók György,** erdélyi ref. püspök, ma reggel Nagy Károly kolozsvári ref. theologiai tanár kíséretében városunkba érkezik, hogy a székelyudvarhelyi ref. egyházközség újonnan választott lelkészét, Vajda Ferenczet ünnepélyesen beiktassa. A főpásztor üdvözlésére és fogadtatására az egyházközség presbyteriuma, az egyházmegye papsága s a kollegiumi tanár-kar a gondnokok vezetése mellett jelennek meg a vasuti állomásnál.

— **Főispáni beiktatás** volt tegnap Kisküküllő szomszédos vármegyében. Fényes ünnepséggel iktatták be Kemény Ákos báró új főispánt, a szászrégeni kerület volt orsz. képviselőjét. Vármegyénket Damokos Andor dr alispán vezetése alatt Lázár gróf főjegyző, Demeter Lőrincz dr főszolgabíró és Orbán János báró árvaszéki ülnök képviselték a beiktatási ünnepségen.

— **Az „Udvarhelymegyei Múzeum-Egyesület”** az alapítandó vármegyei múzeum alapja javára f. évi október hó 5-én (vasárnap) esti 8 órakor nyilvános felolvasó estélyt rendez, melyre a t. közönséget ez uton is tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Csehély Adolf egyesületi tag: „A nők szerepe a művészetben”. 2. Vikár Béla, egyesületi tag: „Tarlózás Udvarhelyvármegye népköltése köréből”, fonográf mutatványokkal. 3. „Ó-székely eladó énekek”. Éneklé Kerestély Mártha énlaki székely leány. Helyárak: körszék 1 korona, állóhely 40 fillér, tanulójegye 20 fillér.

— **Változások pénzügyigazgatóságunknál.** A pénzügyi m. kir. miniszter Milcsevits János helybeli pénzügyi fogalmazót — szolgálati érdekből — a zalaegerszegi kir. pénzügyigazgatósághoz helyezte át. Szakács Károly helybeli pénzügyi titkárt ideiglenesen nyugalmazta és helyébe Homolay Lajos kir. pénzügyi segédtitkárt végleges minőségű pénzügyi titkárnak nevezte ki.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök vármegyénkbe a bözödi anyakönyvi kerületbe — a születések és halálozások anyakönyvelésére szorítókozó hatáskörrel — Ádám Aladár bözödi birtokost anyakönyves-helyettesnek nevezte ki.

— **Vármegyénk gazdasági egyesülete** kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnökele alatt tartotta meg választmányi ülését tegnap délelőtt a vármegyeház kistermében. Az elnök bejelentette, hogy az egyes községekben előfordult jégkárok miatt beállott vetőmagszükséglet összeírására miniszteri kiküldött jött vármegyénkbe, aki a tényleges szükséglet összeírását épen most teljesíti. Szóba került, hogy a miniszteri kiküldött egyes helyeken s főkép Miklósfalván tévesen magyarázta és fogta fel a talált állapotot, mert — habár vidékünkön az ősziéket rendes szokás szerint már nagyobb részben elvetették is — ez nem jelenti

és nem jelentheti azt, hogy az illető kiscgazdák vetőmag bőségben lettek volna, mivel ez elvetett magot takarékpénztári kölcsönből, vagy pedig egyes gazdától az államtól nyerendő vetőmagból való sürgős visszafizetés kötelezettsége mellett kölcsönözték. Így tehát — ha a miniszteri biztos által talált, a tényleges állapotoknak meg nem felelő helyzet mérlegelés nélkül maradna — kiszámíthatatlan káruk származnak az amugyis szegény székely kiscgazdáknak. Főispán, elnök biztosította a választmányt, hogy illetékes helyen megadja az esetleg sürgős kiscgazdák számára információkat és a vetőmag sürgős kiscgazdák számára információkat és a vetőmag sürgős kiscgazdák számára információkat is tett. A folyó hó 30-án megtartandó gazdasági gép- és üszökiállítást Zonda József tvh. kir. állatorvos, Licht Gyula és Perl Jenő rendezik. Az üszök kiadásánál pedig Szabó István és Sándor Gergely segítőknek. Mütrágyagyár kérése pótlandó még felterjesztés előtt. A bethlenfalvi és fenyédi mintagazdaságok kérelmezésére kijelentették, hogy előbb a járással kapjanak legalább egyet-egyet. A miklósfalvi kérését indokoltnak tartván, a tavalyi vetőmag visszafizetésének elengedését javaslatba hozták. Riemer K. Gusztáv kérése elintézését Zonda József, Szabó István és Szöllösi Samu biz. tagok véleményétől tették függővé. Elnök bejelentette, hogy a lenbeváltó gyár és a termelők között felmerülhet vitás ügyek elbírálására a gyárossal kötött egyezség értelmében a földmivelésügyi miniszter nevében Ugron Zoltán nagybirtokos bíráló bizottsági elnöknek, a gazdasági egyesület részéről Gombos Sámuel tanárt tagnak s a lengyáros a maga részéről Jáeger Fr. József gyógyszerészt kérte fel. A székelyudvarhelyi választott bíróságba az egyesület a maga részéről Szabó István választmányi tagot küldötte ki. Ezután több átiratot tudomásul vettek s megállapították azon díjakat, melyek mellett a bikafalvi minta-gazdánál levő gazdasági gépeket az egyes kiscgazdák kikölcsönözhetik. A szentkirályi Gazdakör részére kapáló- és sorvetőgépet kérelmeznek.

Értesítés a Székely népgyűlés határozati javaslatainak végrehajtása ügyében. A következő sorok közlésére felkértünk: »Van szerencsénk a Székelyföld érdeklődő közönségének tudomására hozni, hogy a Kézdivásárhely piactérén 1902. szept. 14-én tartott Székely népgyűlés jegyzőkönyvét az összes székely községek előjáróságának megküldöttük. A népgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy az erdőtörvény és tagosítási törvény módosítása és az arányosítás azonnali beszüntetése érdekében kérvényt intéz a képviselőházhoz. Azok, kik e kérésünkhöz csatlakozni kívánnak sziveskedjenek a jegyzőkönyvhöz mellékelte nyilatkozatot aláírni. Mindazon község lakóit, kik a népgyűlés határozatához hozzájárulni ohajtanak, de esetleg az előjáróság utján hozzájuk elküldött aláírási ív aláírás végett közzöttük nem köröztetnek, tisztelettel figyelmeztetjük: sziveskedjenek Molnár Józsiás országgyűlési képviselőt Kézdivásárhelyt egy levelező-lapon értesíteni, ki készséggel küldi a szükséges nyilatkozattal ellátott aláírási ívet bármely székely község lakói részére. Kézdivásárhely, 1902. szept. 21. A székely népgyűlés Elnöksége.«

A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezésén vármegyénket Damokos Andor dr. alispán vezetése alatt három tagú küldöttség fogja képviselni. Hollaky Arthur főispánunk is részt vesz ez országos ünnepségen.

Az új pap tiszteletére. Ma Vajda Ferencz ujonnan választott lelkész beiktatása alkalmából társas-ebéd lesz a Budapest-szálló disztermében, a melyre mintegy 180-an jelentkeztek.

Kinevezés. Dr. Damokos Andor vármegyénk alispánja László Ferencz lengyelfalvi birtokost ideiglenes járási utbiztosnak nevezte ki Székelykeresztúrra.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Sándor István mocsai kir. járásbírói irnokot az oklándi járásbíróshoz helyezte át.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját Szentkeresztbánya vasgyár lakossága is méltóképen megünnepelte. Az évforduló előestéjén a fellobogózt gyártelepet fényesen kivilágították. Másnap pedig teljes munkaszünet volt s az összes gyári munkások és tisztviselők — élükön Lántzky Sándor bányatulajdonos- és fiával — körmenetbe sorakoztak. Hazafias dalok éneklése közben bejárták a gyártelepet. A közbe-közbe tartott megállóhelyeken a dalárda a Himnuszt, Szózatot

és Kossuth-nótát s más hazafias dalokat énekelte. Majd az iskolahelyiségbe vonultak, hol Kossuth Lajos élete- és érdemeiről tartottak megemlékezést. Lántzky gyártulajdonos pompás áldomással vendégelte meg munkásait a nap emlékére. Végül egy igen kedves és megkapó jelenetről emlékezik tudósítónk. A körmenet alkalmával Dobogó fűrdőt is utbaejtvén, Szakáts Károly 1848—49-es honvéd főhadnagyot, nyug. kir. adófelügyelőt a Kossuth-nóta és Szózat eléneklésével tisztelték meg. Közben pedig rögtönzött beszéddel üdvözölték a nagy idők emez érdemes élő tanuját, a ki könnyekig meghatva mondott köszönetet a nem várt kitüntetésért. — Lélekemelő hazafias ünnepély folyt le Homoródszentmártonban is szept. 21-én d. u. Kossuth születésének 100-ik évfordulója alkalmából. Már d. u. 3 órakor hullámszórt az utca a homoródszentmártoni községekből nagy számban összejött tömegetől. 3—4 község rézhangszeres bandája zengette a szép Kossuth-dalokat s a közönség együtt énekelte. Négy óra tájban a kürtök hangja mellett felvonult a Jakab-féle udvarba, melyet új tulajdonosa készséggel engedett át e hazafias cél-nak. A tulajdonképpen ünnepélyt Dombi János helybeli unitárius lelkész nyitotta meg magasan szárnyaló magvas, lelkes és lelkesítő beszéddel, melyre a közönség zúgó éljenzéssel válaszolt. Kiss Jenő h.-szentpáli körjegyző Szabó Albertnek gyönyörű alkalmi költeményét szavalta el nagy hatással. Ünnepi szónoklatot Hegyi Péter helybeli ev. ref. lelkész tartott. Szépen kidolgozott beszédéből csak úgy áradoztak a hazafiságnak gyönyörű igéi. Petőfinek »Egy gondolat bánt engemet« cz. költeményét szavalta dr. Mester Jenő helybeli kör-orvos sok ügyességgel és nagy gyakorlottsággal. Végül Vári Albert kénosi unif. lelkész zárta be az ünnepélyt lelkes hangú beszéddel, melyben a dicső multon lelkesülni s a lelkesedésből honszerelmet és vallásosságot meríteni buzdította a közönséget. Közben szebbnél-szebb nemzeti dalok hangzottak el. Este mintegy 80 terítékű társas vacsora volt, a hol kedélyes hangulat uralkodott az éjjeli órákig. Ugy halljuk, hogy az ünnepély rendezéseért Györfi Istvánt és Dr. Mester Jenőt illeti az érdem!

Új segéd pap. Bartók György erdélyi ev. ref. püspök a helybeli püspöki vizsgálat alatt álló ev. ref. egyházközségbe Osváth Lajos végzett theologust segédpapnak nevezte ki. A derék, rokonszenves segédpap már e hó 23-án megérkezett és állását azonnal elfoglalta.

Unitárius istentisztelet. A helybeli unitáriusok október hó 5-én d. e. 11 órakor kezdődőleg a vármegyeház nagytermében az évi terményekért hálaadó istentiszteletet tartanak, mely alkalommal az urvacsora is ki fog szolgáltatni.

Törvényhatósági bizottságunk folyó évi október hó 16-án tartja meg őszi rendes közgyűlését. Ezt megelőzőleg október 2-án főispánunk számonkérő széklet tart. A közgyűlés első tárgyát a jövő évre egybeállított s a közigazgatási és gyámhatósági szükségletekről, valamint az ezek felelősségéről gondoskodó költségvetés fogja képezni. A meghéjazási pótadó 3 és a tisztviselői nyugdíj-pótadó 1 és fél százalékban van előirányozva.

A Székelyudvarhelyi Önkéntes Tűzoltó-egylet folyó évi október hó 5-én délután 3 órakor a Polgári Önképző nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egylet minden tagját tisztelettel meghívja a Parancsnokság. Tárgy: az 1903. évi költségelőirányzat megállapítása. Esetleges indítványok.

Székely nők és férfiak Mátyás király szobránál. Mátyás király szobrának fényes ünnepségek keretében való leleplezése tudvalevőleg folyó évi október hó 12-én lesz Kolozsvárt. Ebből az alkalomból az Erdélyi Kárpát-Egyesület néprajzi fölvonulást rendez, melynek egyik igen érdekes csoportja vármegyénkbeli, a Nyikó vize mellékéről lesz összealakítva. Ezen csoportokat a néprajzi fölvonulásba az E. K. E. már fölvette és legalább 30 nő és 30 férfi kiválasztásával Gálffy Kálmán székelykeresztúri járási főszolgabíró bizta meg. A

jelentkezők ingyenes vasuti jegyeket és 2-rona napi költséget fognak kapni. Ezuton hivjuk a Nyikó mellékén lakó székely nő férfiakat, hogy minél nagyobb számban Kálmán főszolgabírónál Székelykeresztúron jelentkezzenek. A bizonyára igen szép legzetes népcsoport hivatása az lesz, hogy kely népet népviseletében és valamely népkaszában az ünnepélyen méltó módon bemutassanak. — **Keresztúri barátainkhoz.** A következők közlésére felkértük: »Nem mondtam, hogy resselek: önként szeretetek. Nem kértelek, pártoljatok: valláskülönbség nélkül, önként tatok fel mellettem és kértétek egyházunk főtorát, hogy engem állítson megüresült papistekbe. Mondjam-e hogy az önként megnyitalkszereket és bizalommal nagyon, végtelenül teleztek? ... A főpásztor nem küldhettem gem, mert mostani állomásom küszöbét csak lépték át lábaim. Midőn az önként megnyitalkszereket és bizalomért hálás szívvel öllelek lemre mindnyájatokat, — arra kérlek: szeress helyettem Lőrinczi urat — régi barátomat, hozzátok küld főpásztorunk; ki teljesen arra, hogy egész szívetekkel megajándékozzátok Üdv nektek! Üdv az új pásztornak! Hálás szíborul kebletekre Szent-Mihályon, 1902. szept. hó 26-án, régi hivaték: Deák Miklós, székely mihályi pap.

Halálozás. Résztvétel vettük a következő gyászjelentést: »Alólirottak úgy a magunk, mint a számos közeli és távoli rokonok nevében mély fájdalommal tudatjuk, hogy a gondos férj, szerető édes apa, jó testvér és rokon Felszegi Dénes Udvarhelyvármegye közkórházának gonosz noka, a székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség pénztárnoka, az udvarhelyi egyházmegye kért viselője, munkás életének 64-ik, második boldok házasságának 15-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 25-én reggeli 3 órakor jobbláttra szedélűt. Drága halottunk hült tetemeit f. hó 27-én délután 3 órakor fogjuk az ev. ref. egyház székelyföldi temetőbe kikisérni. Pihenjen csendesen! Emléke legyen áldott! Székelyudvarhely, 1902. szeptember hó 25-én. Özv. Felszegi Dénesné sz. Benedek Anna, mint neje, Felszegi István, ev. ref. theológus, mint fia. Felszegi Farkas és családja, özvegy Miklósy Károlyné sz. Felszegi Karolina, mint testvérei. Incze Lajosné sz. Benedek Fáni étegh férje, Jakab Imréné sz. Benedek Katalin érhely férje, Benedek Ferencz és neje, mint sógorok, illetve sógorai.«

A székely ifjakért. Az erdélyi róm. katolikus státus igazgatótanácsa elhatározta, hogy Kolozsváron az Egyetemtéren levő, Szent Józsefről elnevezett finevelő intézete (szeminárium) fölé még egy emeletet huzat, hol szegénysorsu székely ifjak teljes ellátást kapnak ingyen, valláskülönbség nélkül. A szegénysorsu székely ifjaknak segélyezésére irányuló eme nemes terv már a közel jövőben a megvalósulás stádiumába lép, 100—200 ifjunak jelent ez könnyebb boldogulást, megélhetést, előrehaladást.

Emléket az agyagfalvi réten. A helybeli iparos önképző- és betegsegélyző egylet rendező bizottsága által folyó hó 18-án a székely emlékalap javára tartott koncert jövedelméből befolyt jegyekből 437 K 90 f, felülfizettek: dr. Nagy Samu 80 f, Dávid Gergely 70 f, János Ferencz 1 K 10 f, N. N. 20 f, N. N. 20 f, összes bevétel 440 K 90 fillér. Ezen összegből le vonva a kiadások 110 K 50 f, a megmaradt 330 K 40 fillért az agyagfalvi székely emlékalap javára átvettük. Ezt hozzáadva a már begyűlt 4364 K 67 fillérhez, az alap összege tesz 4695 korona 7 fillért. Fogadják a nemesszivü adakozók hazafias adományukért a végrehajtó-bizottság hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1902. szeptember hó 27-én. Ferenczi János, végr. biz. pénztárnok.

A magán iparosokhoz elhelyezendő székely fiuk beosztása ma (vasárnap) a vármegyeházánál lesz. László Gyula székely kamarai titkáre czélből városunkba érkezik. Az elhelyezéssel járó költségeket vármegyénk iparfejlesztő bizottsága fizeti.

A Dávid Ferencz-Egylet »Nők világa« sorsjátékára küldött tárgyak: Point lace nyakkendő és point lace kötény (Raffaj Irma, Ujszékely), festett fatányér és kulacs fafestés (Ürmössy Jenőné, Báro), Kalotaszegi varottas terítő, tálcakendő, laposhímzés és himzett kis terítő (Ferencz Gyuláné, Gyalu), jegyzőtábla, bőrmunka, kis doboz, fafestés és faláda, magyaros festés (Boros Györgyné

szár), fali ujságtartó, taplómunka (Kádár
ta, Korond), kézi táskák taplómunka (Kádár
na, Korond), 6 drb házi szövött törülköző (Göncz
án és Zsuzsika, Szt.-Miklós), kalotaszegi varot-
szép éterítő és terítőcske, sima himzéssel (Tályainé
methy Ida és Némethy Emma, M.-vécs), asztal-
selyem himzéssel (Móricz Jolán, Kolozsvár),
kép, festéssel kombinált himzés (Weress Sán-
né, Gyéres), terítőcske, keresztimzéssel (We-
lek, Olga, Gyéres), váncos, selyem festései és
mappa, selyem festéssel (Perczel Flóra, Buda-
terítő, gobelin himzéssel (Perczel Mártha és
Budapest), horgolt mohair kendő (Nagy Pi-
ka, Kolozsvár), váncos, ráamunka és túpárna
amunka (Fabry Hermin, Budapest), törülköző,
festés (Máthé Juliska, Énlaka), dísztál, porcelan-
festés (Boros Ella, Kolozsvár), két fali tál, olaj-
menny (Stolcz Adolfné, N.-kikinda), kék plüsch
váncos, himzéssel (Stolcz Nataka), két terrakotta
mza (özv. Putnoky Domokosné, Mezőség), him-
zókatálca-terítő (Fangh Erzsébeth, Kolozsvár),
lieu, keresztöltés (Pessy Jánosné, Budapest),
zakandó, lapos himzés (Pessy Mariska, Buda-
st), kis terítő, ajour himzés és házi szövött
zakandó (Gyöngyössi Berta, Kolozsvár), kis
terítő, keresztimzés (Gyöngyössi Ibolya, Kolozs-
vár), horgolt pénzerszény (Boros Irénke Kolozs-
vár), Brassai Sámuel relief-szobra (Boros Györgyné,
Kolozsvár), himzett terítő, klópli csipkével (özv.
Köszösi Lajosné Kolozsvár), horgolt terítő (özv.
Mártonné Kolozsvár), aquarell festmény
Miss Minns, Anglia), váncos, gobelin öltés (Bokros
Elena, Versecz), 2 db háziszövött törülköző bogor-
rojtjal (özv. Dimény Sándorné, H.-szt.-pál),
szövött asztalterítő (Pál Ferenczné, Oklánd), te-
lő, lapos himzéssel (Kovács Irén, Kolozsvár), fal-
selyemhimzés (Ferencz Zsuzsa, Kolozsvár),
anapárna, selyemfestés (Sámi Anna, Kolozsvár),
lieu (Ferencz Józsefné, Kolozsvár).

— **Ujságkiadó-változás.** A segesvári „Nagy-
küllő” című hetilap, mely majdnem négy évig
Pál laptulajdonos kiadásában Székelyud-
varhely helyét jelent meg, f. évi október 1-től Seges-
vári Michailovits József nyomdatulajdonos ki-
adásában fog továbbra is megjelenni. A lap szer-
kesztőségében változás nem történt.

— **Iparos mesterek és segédek** részére fo-
lyó évi október hó 6-ától kezdődőleg Spaller Jó-
sef szakiskolai tanár — aki a közelmúltban e-
gyen oly szép sikert mutatott fel — ingyenes
nyelvi tanfolyamot nyit. Ezen tanfolyam 3
óra terjed s az előadások s z e r d á n és pén-
eken este 8-9 óráig lesznek. Jelentkezni lehet
szakiskola igazgatóságánál.

— **A székelykereszturi Székely Társaság**
ezte tartotta ülését, melyen egyhangu
beszédessel mondotta ki, hogy az Udvarhelyme-
gyei Székely Dalostársaság beleolvad a Székely
Társaságba s mint annak egyik szerves része fog
tovább működni. A Székely Társaság Dalköre
állító működési köre a megállapítandó szabály-
zatban részletezteni fog. Megkeresi a nagyenyedi
Székely Társaságot, egy ott rendezendő hangver-
eny érdekében. A testvér társaságok megkere-
sítésének tárgyalása után Bedő Albert orsz. kép-
viselő szívélyes és üdvözlő levele nagy lelkesé-
ssel vétetett tudásul. A társaság elhatározta
tovább, hogy az Udvarhelymegyei múzeum meg-
nyitása alkalmával rendezendő néprajzi előadás-
ban részt vesz a Dalköre által, mely ősrégi, di-
tárból kiment, de azért a székely szívet és lelket
gyönyörködtető székely dalokat fog bemutatni s
ezeknek főleg a zenei értékét igyekszik kifejezésre
hoználni. Vikár Béla tanár felolvasása közben. A
Társaság egy törzskönyv beszerzését is elha-
tározta.

— **Az udvarhelymegyei egyetemi hallgatók**
 múlt hó 9-en rendezett Egyetemi Estély-en
előfizettek: Szöllősi Samu 12 K, Hollak Árpád,
Gron János 10-10 K, dr Lukácsffy István 8 K,
özv. Boros Károlyné 6 K, Becsek Aladár, Ehrenreich
Albertné 4-4 K, dr Gramling László, Gábor Már-
ton 3-3 K, dr Imreh Domokos, Florián Kristóf,
Beresnyés csendőr főhadnagy, Kassay Ákos, Mo-
sasi Gusztáv, Sándor Gábor, Paál Gábor, La-
jos Tivadar 2-2 K, Bencze Dénes, Hein

Pál, Diószeghy Samu, Pollák Béla 1-1 K. Fogad-
ják a nemes szívü felülfizetők a rend. bizottság
hálás köszönetét.

— **Allategészségügyi vizsgálat.** Zonda József
törvényhatósági m. kir. állatorvos és Perl Jenő
m. kir. állatorvos a Rikántuli 9 község loállomá-
nyát megvizsgálták s azt teljes rendben, takony-
kórtól mentesnek találták.

— **Az állami gépgyárakba** fölvevő öt székely
fiut holnap (hétfőn) indítják utnak László Pál bő-
gőzi lakos felügyelete mellett.

— **Tartózkodási jelentő lap** nyomtatványok
az új miniszteri rendelet szerint a „Székelyud-
varhely” kiadóhivatalában kaphatók.

— **Az izz. újév** alkalmára gyönyörű üdvözlő-
kártyák lapunk kiadóhivatalában kaphatók.

Közgazdaság.

Gazdaközönség figyelmébe!

Mindentéle **magvakat**, ugymint:
**Lóhere-, luczerna-, repce-, lenmag-,
tökmag-, riczinus- és napraforgó** stb.
magvakat bármily nagy mennyiségben
veszek a legmagasabb napi árakon s
azonnal készpénzzel fizetem.

Gál János,

kereskedő Székelyudvarhely.

Közönség-köréből.*

Az énekvezér-tanítók választása.

A corruptio, mely az egész világot igyek-
szik aláadni, a régi hamisítatlan székely nép közé
is befurta magát. A féltudakosság és teljes neve-
letlenség lépten-nyomon áldozatot kíván magának.
Fájdalommal mondhatjuk, hogy nem kiméli me-
gyénket sem, sőt ijesztő mértékben kezd itt is
föllépni. Lelkészek, tanítók küzdenek, szinte em-
berfeletti munkát végeznek e hatalmas ellenséggel
szemben — mind hasztalan; karjuk lankad, bizal-
muk elvész és kénytelenek félre állni az ár elől.
hogy maguk is el ne sodortassanak.

Hiába küzködik, fáradozik például Küsmöd
község fiatal, tehetséges és erélyes lelkesze az
iskolázatlanul maradt fiatal generáció javításán,
— hasztalan — mert még reactiót szül annyira,
hogy a mint én is többször tapasztaltam, a tisz-
teséges köszönet sem hogy viszonzóznak tisztes-
ségesen, hanem e helyett, mint a vad havasi mőcz
utána károg az idegennek is.

Hová lettél ó dicső székely nép, mi lett be-
lőled? Mikor éred el azt az erkölcsi színvonalat,
melyen dédapáink eltek.

És milyen összejártsága a véletlen kegyet-
lenségének!

A népnevelés vezetőjének a nevelési hiányok
potlójának választása az eclesia által rájuk biza-
tik. Éppen mintha az iskolás gyerekek maguk vá-
lasztanák a tanítót, mert fentti község választói-
nak ép úgy lenne szükségük iskolára, mint az
ifjabb nemzedéknek. És így történik meg, hogy
mint Küsmödon is 10 év óta állandó tanító nem
volt részint személyes kérdések, avagy fegyelmi
feljelentések, áskálódások miatt. Gondolható
tehát, hogy ily körülmények között a példának
felhozott községben népoktatásról szó alig lehet.
Ha tehát nincs meg a választókban az intézmény
iránti kellő tisztelet és a választás fontosságához
illő komolyság, megtörténik — a mint meg is tör-
tént, hogy szavazói jogukat bosszu fegyverül hasz-
nálják. Így megtörtént például a most lefolyt újabb
énekvezér-tanítói választásnál, hogy a két kandi-
dált tanító közül egyikre csak azért nem szavaz-
tak, mert édes atyja, a ki hosszu ideig lelkesze
volt a községnek és községe jólléteért bármit ké-
pes volt megtenni; törvénynevei sujtatta azon fiat-
tal suhanczokat, kik méhesét fölverték és kifosz-
tották. Ily fontos és egész generációkra kiható
ténykedésnél ezt tekinteni, sőt mi több, hogy cél-
juk kivihetőbb legyen — megvesztegethető egyé-
nekkel próbáján zavarba hozatni az említett fiatal
tanítót — úgy hiszem ez kellő világot nyújt arra,
hogy mennyire visszaél a tudatlan, azaz féltudá-
kos nép a kezébe adott joggal. Fő tényezőnek
máshol legalább az énekvezértanítói képességnél

* Az e rovatban megjelent közleményeket díjtalanul
közöljük, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk,

az illető hang organumát tekintik — bár a mint
közönséges dolog ez is helytelen, mert ezért az
iskolába akár mily rosz tanító lehet — de a kü-
smödi választók még ezt is feleslegesnek tartják.
Jóra hajtani, faját kapacitálni saját véréből való
sem bírja; önféjűsködése inkább hajlik meg a jött-
ment, pálinkával kínálkozó kortes „mézes mázas”
szavainak.

A választási módokat, helyesebben az
énekvezértanítói állomások betöltési módjának
megváltoztatását kívánni igen illuzorius volna, de
annyit mégis tehetünk, hogy fölhevítjük az illetékes
felsőbb tanügyi hatóságok figyelmét, hogy az is-
métlődő tankötelesek pontos iskolára és a tanítás
szigorubb ellenőrzése eszközöltessék, hogy az el-
mult 10 esztendő hiányai legalább részben pótol-
tassanak, mert ellenesetben e községben föllépett
korruptió a község jövő életét annyira alá ásná,
hogy létezhetele lehetetlenné válna.

Péter Sámuel.

Hivatalos rész.

Szám 10757—902. alisp. **Székelyudvarhely**
**város polgármestere és valamennyi községi elől-
járóságának.** A törvényhatóságoknak törvénybe ik-
tatott és alább kitüntetett neveinek kizárólagos
használatát m. kir. Belügyminiszter ur elrendel-
vén, a rendezett tanácsú városok neveit pedig em-
litett miniszter ur a f. évi 16698 szám alatt ki-
adott körrendeletével megállapítván, a törvényha-
tóságoknak és városoknak ezen neveit közhirre-
tétel végett az alábbiakban közlöm:

I. Vármegyék.

1. Abauj-Torna	33. Máramaros
2. Alsó-Fehér	34. Maros-Torda
3. Arad	35. Moson
4. Árva	36. Nagy-Küküllő
5. Bács-Bodrog	37. Nograd
6. Baranya	38. Nyitra
7. Bars	39. Pest-Pilis-Solt-Kiskun
8. Békés	40. Pozsony
9. Bereg	41. Sáros
10. Besztercze-Naszód	42. Somogy
11. Bihar	43. Sopron
12. Borsod	44. Szabolcs
13. Brassó	45. Szatmár
14. Csanád	46. Szeben
15. Csik	47. Szepes
16. Csongrád	48. Szilágy
17. Esztergom	49. Szolnok-Doboka
18. Fejér	50. Temes
19. Fogaras	51. Tolna
20. Gömör és Kis-Hont	52. Torda-Aranyos
21. Győr	53. Torontál
22. Hajdu	54. Trencsén
23. Háromszék	55. Turóc
24. Heves	56. Udvarhely
25. Hont	57. Ugocsa
26. Hunyad	58. Ung
27. Jász-Nagykun-Szoln.	59. Vas
28. Kis-Küküllő	60. Veszprém
29. Kolozs	61. Zala
30. Komárom	62. Zemplén
31. Krassó-Szörény	63. Zólyom
32. Liptó	

II. Törvényhatósági joggal felruházott városok.

1. Arad	14. Pozsony
2. Baja	15. Selmecz- és Béla-
bánya
3. Debreczen	16. Sopron
4. Győr	17. Szabadka
5. Hodmező-Vásárhely	18. Szatmár-Németi
6. Kassa	19. Szeged
7. Kecskemét	20. Székelyfehérvár
8. Kolozsvár	21. Temesvár
9. Komárom	22. Ujvidék
10. Maros-Vásárhely	23. Versecz
11. Nagy-Várad	24. Zombor
12. Pancsova	
13. Pécs	

III. Budapest.

IV. Fiume.

V. Rendezett tanácsú városok.

A város neve (a legutóbbi Helységnevtár szerint). Az 1898. évi IV. t.-cz. 2. §-a alapján megállapított név.

Alsó-Fehérvármegye.

1. Abrudbánya	1. Abrudbánya
2. Gyula-Fehérvár	2. Gyulafehérvár
3. Nagy-Enyed	3. Nagyenyed
4. Vizakna	4. Vizakna

Bács-Bodrogvármegye.

1. Zenta	1. Zenta

(Vége köv.)

Talált általvető. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 13480—902. alisp. Valamennyi községi előjáróságnak és Udvarhely város polgármesterének. Közhirrététel végett értesitem, hogy a h-abásfalvi községi bíró ez évi szeptember hó 4-én éjjel Kacza és Darócz közti utvonalon 1 vászon általvetőt talált, melyben 2 ing, 2 vásott vászon-nadrág, 1 beretva, habzó és ecset, néhány alma, és egy darab kenyér van, ezen tárgyak a k. bírónál igazolás mellett átvehetők. Székelyudvarhely, 1902. szeptember hó 17-én. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Felfogott lovak. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 13399—902. alisp. Valamennyi községi előjáróságnak és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közhirrététel végett tudatom, hogy Füle községben 2 ló van felfogva, egyik pej jegy nélküli, a másik barna és ennek a homlokán egy kis fehérség van, magasságuk 170 czm., koruk 18 éves. Székelyudvarhelyen, 1902. évi szeptember hó 17-én. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 13767., 13803—902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előjáróságnak. Közhirrététel végett értesitem, hogy Bene község bivalállományában a szórványosan uralgott bivalvész megszűnt és a zárlat feloldatott. Ellenben Kápolnásoláhfalu község sertésállományában a sertésvész járványosan fellépett és a községi zárlat elrendeltetett. Székelyudvarhely, 1902. szept. 20. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Eltűnt fiu. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 13457—902. alisp. Valamennyi községi előjáróságnak és Székelyudvarhely város polgármesterének. Nyomozás és legszélesebb körben leendő közhirrététel végett értesitem, hogy szentgyházsoláhfalvi Simó Györgynek György nevű fia 1902. július 22-én a háztól ismeretlen helyre távozott és még nem tért haza. Nevezett személyleírása következő: Születési helye Sz.-oláhfalu, illetőségi helye Szentgyházsoláhfalu, lakhelye Szentgyházsoláhfalu, születési éve 1887., vallása róm. kath., állapota nőtlen. Haja sötétsárga, szemei szürkéskek, szemöldöke sötétsárga vékony, orra nagy széles, szája rendes, fogai rendesek. Bajusza, szakállja nincs, termete korához képest magas, testének különös ismertető jele: két nagy lapos foga van elől, nyakán fekete szemölcs. Eltávozásakor fehér harisnyát, szürke posztó-felső, fekete féliguj kalapot, lábán rossz bocskort, hátán posztótarisznyát viselt. Utoljára 1902. július hó 22-én látták Csikszeredának menni. Székelyudvarhelyen, 1902. évi szeptember hó 16-án. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Elveszett marhalevél. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 13856—902. alisp. Valamennyi községi előjáróságnak és Udvarhely város polgármesterének. Körözés és közhirrététel végett értesitem, hogy H.-karácsonfalván Sándor Samu folyó évi augusztus hó 29-én 59526. és 59527. megyei és 359., 360. közs. szám alatt kiállított marhalevélét elvesztette. Sz.-udvarhelyen, 1902. évi szeptember hó 22-én. Damokos, alispán.

Szabályrendelet módosítása. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 12023—1902. alisp. Udvarhelyvármegye polgármesterének és valamennyi községi előjáróságnak. A vármegyei szabályrendelet 48. §-a a következőleg módosított: Az árvapénztár az árvák és gondnokoltak befolyt pénzei után a betétet követő hó 1-től fizeti a kamatot. A (2) kettő koronát meg nem haladó rész azonban nem kamatozik. A kamatláb határozott százalékban előre nem állapítatik meg, hanem az egyeseknél gyümölcsözőleg elhelyezett és a takarékpénztárilag kezelt összeg után befolyó kamatjövdelemből évről-évre a gyámpénztári hivatal állapítja meg ama közös kamatlábat, mely szerint az árvák és gondnokoltak követeléseik kamatozandók. Felhivom, hogy ezen módosított §-t hatósága területén közhirrététel tegye. Székelyudvarhelyen, 1902. évi szeptember hó 16. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és esemegeborok Székely-Udvarhely, Fernengel Gyulánál kaphatók.

Törlő- és táblaszivacsok

legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

KOCSIK

kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan

k a p h a t ó k:

Albert Péter

kovácsmesternél
Székely-Udvarhelyt.

Használt kocsikat becsérél és kijavit. 6—52

Jó házi-koszt

kapható és kással. Mondja a kiadóhivatal.

Eladó ház. Székelyudvarhely, utcájában egy faház és kerttel együtt eladó. Tamás Ignác bővebb felvilágosítást ad.

Legfinomabb czukrás

temények Ernst György szatában Székely-Udvarhelyen (Főtér, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelésekre gyorsan és pontosan teljesítenek.

ÉRTESÍTÉS.

Az itteni zászlóalj s a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok számára szükségelt *marhahus s disznózsir*, valamint *élelmi szerek* szerződésileg biztosított szállítása czéljából 1902. évi január 1-étől december hó végéig szóló időtartamra nyilvános ajánlat-tárgyalás fog tartatni és pedig a marhahus s disznózsir együttes szállítására vonatkozóan **f. évi november hó 20-án**, az élelmi szereket illetőleg pedig **ugyanazon hó 22-én.**

A marhahus körülbelőli összefogyasztása 25—30,000 kilogrammot tesz ki, az élelmi szerek főbb árucikkei pedig az alant irt körülbelőli mennyiségben fognak szükségeltetni:

zsir	3500 klgr.	bab (paszuly) 3000 klgr.
só	3000 „	czukor
liszt finom 6000 „		paprika
rántás liszt 2500 „		bors
burgonya 15000 „		eczet
rizs	5800 „	

A bélyegzett ajánlatok és pedig 1. a marhahust a disznózsirral, ugyan mint 2. az élelmi szereket, illetőleg külön-külön 10 százalék vadiummal el látva **f. évi november 20-án reggel 9 óráig** lepecsételve s a borítékra határozottan mint „Huszállítási ajánlat”, illetve „Élelmiszer szállítási ajánlat” a 3-ik zászlóalj parancsnokságához intézendők.

A zászlóalj parancsnokság fenntartja magának azon jogot, hogy az egyes ajánlatokat elfogadja, avagy visszautasítsa.

Utólagos ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A közelebbi feltételek október 1-étől kezdve 10 órától 11-ig délben az itteni zászlóalj-parancsnoksági irodában tudhatók meg.

Minden egyes ajánló által — kivéve a már szerződésileg kötelezett ségben állókat — a szállítás egy az illetékes elsőfoku hatóság által hitelesített „Szállítás-képességi bizonylattal” igazolandó.

Ezen bizonylatban a szállítás-képesség egész terjedelmében kimutatandó. Bizonylatok, melyek két hónapnál régiebbek, nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatban a letett vadium közelebről megjelölendő.

Székelyudvarhely, 1902. szeptember hó 27-én.

A 3-ik zászlóalj parancsnoksága.

Szám: ad 4001—902. fszb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járáshoz tartozó Darócz nagyközségben a községi orvosi állás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 1-ig** hozzám annál is inkább adják be, mert a később beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Javadalmazás: évi 1200 korona — havi részletekben fizetve; természetbeni lakás vagy 100 korona lakbér; két öl fa; legeltetési jog, a mennyi egy ottani birtokost megillet; látogatási díj: nappal 40 fillér, éjjel 60 fillér; halottkémlési és husszemplélési díjak.

Oklánd, 1902. szeptember hó 25-én.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró helyettes.

Szám 30—902. kép. test.

Hirdetmény.

Homoród-Karácsonfalva község képviselőtestületének ez év és hó 7-én tartott gyűléséből közhírré teszem, hogy a községi új korcsma épület a teleken levő kerttel együtt 6 (hat) egymásután következő évre, tehát 1903. évi január 1-től 1908. évi december 31-iki időtartamra bérbeadtik az **1902. évi október hó 12-én d. e. 8 óra** kor kitűzött nyilvános árverésen.

Kikiáltási ár évi 600 korona. Árverezni szándékozók ennek 10 százalékát bánatpénzül letenni kötelesek.

Az árverési feltételek a község házánál bármikor megtekinthetők.

H.-Karácsonfalván, 1902. szeptember 13-án.

BÁLINT JÁNOS,
főbíró.

1—2

„KEGYELET” disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászbavonását is elvállalja. Hullákat exhu máltat s bárhonnanszállítat. Raktárt tart fa- és érczoporsókból, szemfödleket- párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelekedésekből mindig nagy választékot. Új gyászkecsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olesó és pontos kiszolgálás. 27—52.

A női szépség
elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitűnőbb és legbiztosabb a
FÖLDES-féle

ARGIT-KRÉM,

megtisztja, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírmentes.
Törvényesen védve

Ezen világhírű arczenőcs pár nap alatt eltávolítja a szőrt, májfoltot, pattanást, bőrrákát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Legkitűnőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Kis tégely 1 kor. nagy tégely 2 kor. Margitpor (3 féle színben) 1.20 kor., Margit szappan Margit fogpép (Zahn pasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor.

Közönség megtevésétől ózáló utáztatoktól óvakodjunk!
Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készitő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, Arad.

Előfordul minden gyógyszertárban, drogériában és illatszer kereskedésben.

Főraktár: Székely-Udvarhelyt Koncz Ármin,
Solymossy János
gyógyszertárakban.

ERZSI ÁRPÁD

épület- és diszmu bádogos

Székely-Udvarhelyt ümbatfalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénzmellett), elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m. torony- és házfedést, tetőfedelek kijavítását. Raktáron tart mindenféle konyha eszközöket, házi szükségleteket, kertészeti cikkeket és fürdőkáda-
Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pontossággal teljesít. — **Költségvetéseket díjtalanul** elkészít. h—26.

NOG-ramm

ruha jelzéséhez. kivarráshoz.

Legjól használható **pecsétnyomó** és bélyegző festékekhez.
Minden névre kaphatók 1 koronáért

DIADAL magyar ruggyanta kézi nyomdák

Legnagyobb választékban **2 koronától 15 koronáig**. — Piros, ibolyakék, fekete stb. bélyegzőfestékek; „DIADAL” ruggyanta- és rézbélyegzőhöz használható **állandóan festékes párnák**.

Keletbélyegzők raktára.

Mindenféle bélyegzők és pecsétnyomók egyházak, iskolák, hivatalok, községek, magánvállalatok, kereskedők és iparosok részére a legolcsóbban, gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a „Székely-Udvarhelyt” kiadóhivatalában (BETEGH PÁL könyv-, papir-, iró- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt.

Faeladás.

Kisbaczon közbirtokossága a Földmivelségi m. kir. Minister ur 38316—1901. számú magas rendeletével engedélyezett **328 drb tölgyfát**, mely szakértői becslés szerint 363 m³ mü, 850 m³ tűzifát; továbbá 2512 m³ mü és 10050 m³ tűzifára becsült bükkfát nyílt árverésen **Kisbaczon község házá** nál **1902. okt. 16-án délelőtt 10 órakor** el fog adatni. Zárt írásbeli ajánlat is elfogadtatik.

Kikiáltási ár 2049 korona, illetve 4296 korona, mely kikiáltási árnak 10 százalékát az árverezés kezdete előtt készpénzben, vagy óvadékképes papirban letenni tartoznak árverezni kívánók az árverezést vezető elnök kezéhez.

Az árverezési feltételek Vargyason a kir. erdőgondnokságnál, Kisbaczonban (Udvarhelymegye) a birtokosság elnökénél megtekinthetők.

Kisbaczon, 1902. szept. 18.

A közbirtokosság elnöke.

A homoródi járás főszolgabirójától.

Szám: ad 4135—902. fszb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó Lövete nagyközségben a jegyzői állás elhalálozás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek. Ezen állás javadalmazása következő:

1. Törzsfizetés 1000 korona.
2. Irodai átalány 60 korona.
3. Hivatalos utazások alkalmával 2 korona napidij és 26 fillér km. pénz, mely évente 200—240 koronára megy fel.
4. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.
5. Természetbeni lakás
6. Állami anyakönyvvezetővé leendő kineveztetése esetén 200 korona tiszteletdíj, továbbá 40 korona anyakönyvi dologi kiadás és 40 korona szolgáltatási díj.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **folyó évi október hó 20-án d. u. 5 óráig** hozzám annál is inkább adják be, mert a később beérkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Homoródoklánd, 1902. szeptember hó 22.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró helyettes.

Fontos a szülőkre és nyelvet tanulni óhajtoknak!

Alólirott mint volt leányneveldei nyelvmesternő

Segesvárról, hol szintén nyelvtanítással foglalkoztam, áttéven lakásomat Székelyudvarhelyre:

A francia- és németnyelvből magánoktatást adok ugy leányok-, mint fiuknak vagy felnőtteknek; ugy a saját magam, mint a tanítvány szülői lakásán.

Kiváló és könnyen érthető módszeremmel gyorsan és könnyen kitünő eredményhez juttatom tanítványaimat,

Nagyon mérsékelt tandíjaim a következők:

Hetenkint 3 óra tetszés szerint meghatározandó időben saját lakásomon, havi 10 korona, tanítvány lakásán 12 korona.

Hogy ha legalább 10-10 tanuló jelentkezik, ugy külön-külön, fiuknak és leányoknak vagy felnőtteknek külön közös esti-tanfolyamot rendezek be akár német, akár francia nyelvből hetenkint 3 órát havi 4-4 koronáért.

Jelentkezéseket elfogadok lakásomon: Nagysolymosi Konez Ármin ur házában, jobbról az emeleten, vagy meghívásra elmegyek a szülők lakására.

Szives pártfogást kér teljes tisztelettel:

Özv. Pomáriuszné,
sz. Hoch Regina.

Kedvező alkalom a német, vagy francia nyelvet könnyen, gyorsan és olcsón megtanulni!

Kedvező alkalom gyorsan és olcsón a német, vagy francia nyelvet megtanulni.

A tanuló nem lesz otthon tanulással terhelve, pusztán az órákon tanulva is eléri a célt!

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a The Hallwood Cash Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a legtekélyesebbek és ez időszert a legjobbak a világon,

mert a The Hallwood fizetőpénztár nál elérhető, hogy a főnök egy pillanat alatt, egy tekintésre megláthatja, hány Receptért fizető vevője és azoktól végösszegeben mennyi bevétele volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének összesen mennyiért adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy különlegességért, vagy saját különlegességért hány vevője és azoktól összesen mennyi volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a The Halwood-féle fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy összegezőjük van és így csak egy művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Uj!

Hazai gyártmány!

Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias köteles-
ségünk
pártolni

EMKE

TÉNTA

5% és 5%
az EMKE javára!

EMKE

Pecsétviasz!

Felülmul minden gyártmányt!

Főlölegessé teszi az eddig használt külföldi készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban Székelyudvarhelyt egyedül:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajz-szerkereskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

KADAR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani. — Raktáron tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinczeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szives pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5-25

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. [Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypocondriától, javítja az átvégycat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogagnál és szájröthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, uj és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, száalka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömglyülés, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegnek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítási kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tévely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások evésétől s arra ügyelni, hogy a tévelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segitenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkezteig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlye egynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetősegekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerházban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerházban és Bécsben Hradi L. gyógyszerházban.